

fordring kan jeg ikke følge, og det er ikke blot, fordi jeg har et godt Hjerte overfor Ministeriet, som Statsministeren ogsaa var saa venlig at forudsætte, det er ikke blot, fordi jeg mener, at dette Ministerium har Mulighed for at gøre god Nytte i nogle Aar, og at Ministeriet desuden har en Pligt til at fuldføre den Opgave, den har paataget sig, og det er heller ikke blot, fordi det baade i den nye Straffelov og i den gamle er betegnet som strafbart at medvirke til andre Personers Selvmord, men det er tillige, fordi jeg ikke kan forsvare at være med til at gennemføre et Lovforslag af den Karakter, som dette har. Jeg tror, det ikke er urigtigt, hvad jeg sagde i min første Tale, at det Emne, dette Lovforslag behandler, er betydeligt, men at det Lovforslag, som det har givet Anledning til, er betydningsløst.

Det var i Anledning heraf, at det ærede Medlem Hr. J. P. Nielsen hævdede sig op til at sætte dette Lovforslag i Forbindelse med Kampen for social Retfærdighed her i Verden — disse 4 Sider! Jeg vil tillade mig at mene, at den sociale Retfærdighed fører dette Lovforslag end ikke en Brøkdæl af et Hanefjed fremad, ja, at det endogsaa kompromitterer Arbejdet derfor, thi hver Gang man gaar ind paa en fejl Vej og forsøger at gøre noget, som man ikke kan, men som man paastaar man kan, hver Gang man forsøger at forestille Befolkningen, at man vil være i Stand til at skaffe den bedre Vilkaar ved det og det Mittel, og Middelet brister, saa bevæger man sig bagud paa den Bane, der fører frem til bedre og retfærdigere Tilstande.

Det ærede Medlem mindede mig om en Tale, jeg havde holdt i 1916. Det sker nu og da, og deraf, at der snart har været Folk, som bedømte denne Tale venligt, hvad vi nu hørte, og snart Folk, som bedømte den uvenligt, slutter jeg, at jeg den Aften for en Gangs Skyld har haft Held til at give Udtryk for mine Tanker paa en saadan Maade, at det har gjort Indtryk paa Folk, og det kan man jo ikke være ked af. Og navnlig kan jeg ikke være ked af det, da der ikke i denne Tale er noget som helst, som jeg fortryder at have sagt, og der ikke i denne Tales Grundsyn er noget, som jeg nogen Sinde agter at fravige i den Politik, som det bliver mig beskaaret at føre, saa længe jeg er her i denne Rigsdag.

Men de Ord, som dør er udtalt om at naa frem til en højere social Retfærdighed ogsaa gennem Statsmagtens Bistand, kan ikke paakaldes til Fordel for et hvilket som helst Lovforslag, der fremlægges paa Rigsdagens Bord. Og navnlig kan de det ikke,

naar jeg netop paa dette specielle Omraade baade i 1916 og i 1919 har sagt, hvad det er, Krigstidens Erfaringer har lært os, at vi kan gøre, og jeg i 1919 havde den Fornøjelse at overbevise ogsaa den højtærede Statsminister om, hvad det var, Krigstidens Erfaringer viste os burde gøres. Da var vi ganske enige om, at det, Krigstiden havde vist os, var, at Samfundet maatte tage en Kamp op med sin Magt imod Trusteer, Monopoler, Sammenslutninger og Aftaler, som misbrugte deres Magt. Og den Gang Socialdemokratiet saa i Rigsdagen i 1919 foreslog i Stedet at sætte hele Erhvervslevet under Kontrol, sagde jeg, at Krigstidens Erfaring havde vist, at dette kunde ikke gøres, naar Krigen var forbi, da jo end ikke mere end en ganske begrænset Del af Erhvervslevet overhovedet havde kunnet være under Kontrol under selve Krigen; og Socialdemokraterne tog da ogsaa det efter min Mening saare forstandige Standpunkt i 1919 at lægge deres Erhvervskontrollforslag hen og stemme i dette høje Ting for det Forslag, som var et naturligt Resultat af Krigstidens Erfaringer, Forslaget imod Kapitalsammenslutningernes og Prisaftalernes Misbrug af Magten. Derved opnaaedes der i dette høje Ting et stort Flertal for en saadan Lovgivning.

Jeg tror, det havde været forstandigere, om man fra Ministeriets Side havde knyttet Traaden til 1919 igen dør, hvor der havde vist sig Mulighed for at samle et stort Flertal om det. Belært af dette Forslags Skæbne havde man vel kunnet finde en anden Form; jeg mener paa ingen Maade, at den sidste Udformning i 1919 var fuldkommen. Men altsaa, hvad jeg i 1916 og 1919 har sagt om dette Forhold, det agter jeg ogsaa vedblivende at staa ved og arbejde i Overensstemmelse med.

Ministeren sagde, at naar Borgerrepræsentationsvalget var forbi, vilde der maaske blive mere Mulighed for at behandle dette Lovforslag. Ja, det er muligt, at der, naar Borgerrepræsentationsvalget er forbi, og Socialdemokraterne kan behandle dette Spørgsmaal mere nøgternt og ikke skal bruge det til Feltraabet: Vi alene bekæmper alle ubillige Priser, bliver Haab for dette Lovforslag. Saa kan vi maaske komme ind paa at forhandle om de Punkter i Lovforslaget, som har Betydning, og som Samfundsmagten formaar at øve nogen Indflydelse paa.

Det er følgende Punkter, som jeg har tilladt mig at nævne i min forrige Tale, og som jeg skal gentage: Spørgsmaalet om Oplysningspligt vedrørende Livsforøden-